

DZIENNIK

ZARZĄDU M. ST. WARSZAWY

Nr 35

29 kwietnia

1922 r.

DZIAŁ URZĘDOWY.

CENNIK

opłat za mechaniczno-fizyczne próby materiałów w Laboratorium mechanicznem m. st. Warszawy

(zatwierdzony przez Radę Miejską w dn. 9 marca 1922 r.).

Nr. porządk.	Rodzaj prób	Ilość okazów próbn.	Opłata w markach
I. Kamienie rodzime i sztuczne.			
1	Opłaty za podaną obok okazów próbnych: Ciężar gatunkowy kamienia (S) w stanie sproszkowanym, ciężar objętościowy (r), ścisłość r-s, budowa, cechy	—	1500
2	Pochłanianie wody (w stosunku do ciężaru i objętości)	6	1080 — 1305
3	Zgniatanie gotowych próbnich okazów (szescianów) zależnie od stopnia wytrzymałości: a) suchych i nasyconych wodą po b) po 25-krotnem zamrażaniu, odmrażaniu i wysuszeniu *)	6	1350 — 2160
4	Łamanie beleczek	6	—
5	Ścieranie	2	1500
Uwaga: Przy tej próbie należy określać również i cechy podl. poz.			
6	Próby szabru, piasku, żwiru, gliny i t. p.	—	Podług obliczeń zależnie od programów.
7	Regulowanie okazów próbnich, wykonywanie okazów próbnich z dostarczanych materiałów	—	Podług obliczeń zależnie od programów.
II. Cegły wypalane z gliny i t. p.			
1	Ciężar gatunkowy materiału (s) i objętościowy (r), ścisłość r-s, cechy, złożenie materiału	—	1500
2	Pochłanianie wody w stosunku do ciężaru i objętości	10	1350 — 1800
3	Zgniatanie z przygotowaniem okazów próbnich z 2 połówek cegieł, złączonych cementem i wyregulowaniem płaszczyzn ciśnienia: a) suchych okazów b) moczonych w wodzie c) po 23-krotnem zamrażaniu, odmrażaniu z badaniem zewnętrznem (x)	10 10 10	3600 3600
4	Zawartość soli rozpuszczalnych	5	Opłata na podstawie obliczeń kosztów własnych 1500
5	„ węgłonu wapna, gipsu i t. p. z próbą materiału w kotle Papina	2	1800
6	Próby zamrażania i odmrażania całych cegieł z bad. zewnętrznem	10	Opłata na podstawie obliczeń kosztów własnych
7	Próby cegieł wapienno-piaskowych, szlako- wych i t. p.	40	Podług norm pod p. 1, 2, 3, 6 działu II-go.

*) Uwaga: Wobec zmiennych, a wogóle wysokich cen lodu i soli, opłata (do poz. 3-b) będzie pobierana podług obliczeń na podstawie dz. 1 i 3-c kosztów własnych dz. II.

Nr. porządk.	R o d z a j p r ó b	Ilość okazów próbnych.	Opłata w markach
	III.		
8	Próby płytek terrakotowych, cementowych i t. p. łamanie, uderzanie, ścieranie, zamrażanie, przepuszczalność, pochłanianie wody, działanie oparu, cechy złożenia po	40	Podług obliczeń, zależnie od wymiarów i rodzaju, a częściowo p-g norm w poz. 1, 2, 4 i 5 działu I.
	IV.		
9	Próby dachówek wypalanych z gliny i innych rodzajów (łamanie, uderzanie, działanie mrozu, przepuszczalność i t. p.) po . . .	50	Podług obliczeń, a częściowo p-g norm w poz. 1, 2, 4, dz. I i poz. 4, 5, dz. II.
	V.		
10	Próby rur kamionkowych, cementowych po	3	Podług obliczeń.
	VI.		
11	Próby sączków	2 surowe i po 20 wypal.	Podług obliczeń, a częściowo p-g norm w poz. 1, 2, 4, 5, 6, dz. II.
	VII.		
12	Próby szkła (płyty, dachówki) po	30 okaz.	Podług obliczeń.
	VIII. Materiały wiążące.		
	a) hydrauliczne.		
	Opłata za każdą próbę z przygotowaniem próbek:		
1	Cechy i ciężar gatunkowy	—	600
2	Ciężar litra	2	600
3	Zmulenie	—	600
4	Normalna gęstość zaprawy z czystego cementu	—	450
5	Norm. gęstość zaprawy z norm. piaskiem 1:3	—	600
6	Wiązanie (początek i koniec)	—	600
7	Wiązanie ze zdjęciem wykresów	—	750
8	Stalność objętościowa	3	1080
9	Rozrywanie normalnych próbek z czystej zaprawy lub zapraw w stosunku 1:3 innych z normalnym lub nadsyłanym miejscowym piaskiem — za każdy stosunek, okres i przy jednym z warunków twardnienia w wodzie lub na powietrzu po	10	1560
10	Zgniatanie sześciątów normalnych z czystego cementu lub zapraw 1:3 innych z normalnym lub nadsyłanym piaskiem za każdy stosunek i okres i przy jednym z warunków twardnienia w wodzie lub na powietrzu po	6	1800
11	Przyczepność zapraw	6	1500
12	Wydajność zapraw	—	750
13	Zgniatanie betonowych sześciątów z zapraw o różnych stosunkach, różnych okresów i różnych warunków twardnienia po	4	750 — 1050 za sztukę
	Wapno, gips i t. p.		
14	Cechy, ciężar gatunkowy niegaszonego wapna, ciężar właściwy gaszonego wapna, gaszenie, wydajność	—	1800
15	Próba na $\%$ zawartości Ca na aparacie Stiepel'a (wapnomierz kalorymetryczny)	—	360
16	Rozrywanie próbek, zgniatanie sześciątów z zapraw 1:3 innych z normalnym piaskiem lub nadsyłanym miejscowym na 10 okazach dla każdego rodzaju próby, stosunku i okresu twardnienia po 20	20	4320
17	Próby gipsu	—	Podług obliczeń.
	IX. Metale.		
	Opłaty za każdą poszczególną próbę i okaz próbny:		

Nr. porządk.	R o d z a j p r ó b	Ilość okazów próbnych	Oplata w markach
1	Rozrywanie gotowych normalnych sztabek z określeniem wytrzymałości wydłużeń, związania przekrojów zależnie od wymiarów sztabek i warunków (z wykresami lub bez)	2	450 — 720 600 — 900
	U w a g a: 1) Znaczenie sztabek dla oznaczenia wydłużeń	—	75
	2) Za próby drutów na rozrywaniu i przeginianie	3	Podług obliczeń.
2	Skęcianie normalnych sztabek	2	450 — 900
3	Zginanie pasków	2	600 — 750
4	Łamanie beleczek	—	600 — 1080
5	Zgniatanie normalnych sześciątów lub walcy	• 2	600 — 900
6	Wykonanie sztabek próbnych z nadsyłanych materiałów	—	W poszczególnych wypadkach w-g obliczeń.
7	Technologiczne (kowskie i inne pr. żelaza), również próby pasków na zimno i gorąco, rozkuwanie, przebijanie, gięcie belek, szyn, stali resorowej, próby na rozrywanie dynamiczne, próby twardości i t. p.	—	Podług obliczeń.
	X. Drzewo.		
	Oplaty za podaną obok ilość prób:		
1	Zgniatanie normalnych sześciątów lub przematów (wzdłuż i w poprzek)	6	2250 — 2880
2	Zginan. norm. beleczek ze zdjęciem wykresów	3	1575 — 2040
3	Rozrywanie i skęcianie sztabek	2	750 — 1300
4	Ciężar gatunkowy w normalnym i wysuszonej formie (105° C.), cechy, budowa	—	1500
5	Specjalne próby drzewa	—	Podług obliczeń.
	XI. Papa asfaltowa dachowa i t. p. materiały.		
	Oplata za podaną obok ilość prób:		
1	Cechy zewnętrzne, grubość, waga 1 kw. metra	—	750
2	Wytrzymałość na rozrywanie wzdłuż i w poprzek (po 5 pasków dla każdego kierunku) z wycięciem pasków	10	2100
3	Pochłanianie wody	—	600
4	Przepuszczalność	—	600
	XII. Papier.		
	Oplata za podaną obok ilość prób:		
1	Wytrzymałość na rozrywanie i ciągliwość pasków próbnych (wzdłuż i w poprzek) po 5 pasków próbnych dla każdego kierunku	10	900
2	Próba na ugniatanie i przecieranie	—	360
3	Grubość, waga 1 kw. metra	—	300
4	Obszerniejsze próby papieru, bibuły, tektury i t. p.	—	Podług obliczeń.
	XIII. Tkaniny, przędza, nici i t. p.		
	Oplata za podaną obok ilość prób:		
1	Wytrzymałość tkanin wzdłuż i w poprzek (po 3 próbki dla każdego kierunku)	6	1080
2	Wytrzymałość przędzy, numer	10	900
3	Określenie rodzaju włókien	—	600
4	Ilość nici w 1 ctm. tkaniny	—	300
5	Obszerniejsze i specjalne próby	—	Podług obliczeń.
	XIV. Smary, nafta i t. p.		
1	Cechy zewnętrzne (kolor, przezroczystość, fluorescencja, zapachy, konsystencja)	—	300
2	Ciężar gatunkowy	—	360
3	Ciekłość smarów przy 20°—50° i 100° C. za każdą temperaturę zagrzewania	—	250 — 500
4	Określenie punktów na aparatach Abła, Pensky-Martens'a	—	250 — 500
5	Zapalność	—	300
6	Odporność na zamrażanie	—	1500

Nr. porządk.	Rodzaj prób	Ilość okazów próbnych	Opłata w markach
	XV. Próby nie objęte cennikiem, również próby konstrukcyjnych części, sztab, większych kolumn, belek, stopni schodowych i t. p.	—	Podług obliczeń.
	XVI. Dostawa i odsyłanie próbek i materiałów, porto, stemple Za każdy dodatkowy egzemplarz świadectw	— —	Podług obliczeń. 500

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Przebudowa Warszawskiego węzła kolejowego.

Komisja przebudowy Warszawskiego węzła kolejowego rozważa obecnie niezmiernie doniosłą sprawę budowy dla linii średnicowej tunelu płytkiego lub też pogłębionego. Referat o zaletach i wadach jednego i drugiego systemu opracował p inż. Sztolcman; Magistrat ze swej strony powołał jako rzeczoznawców: inż. Rychłowskiego, znawcę warunków hydrogeologicznych Warszawy, i inż. Lübkego, który budował już znaczną ilość tuneli.

Zaznajomiwszy się z całokształtem sprawy Magistrat zakomunikował przedewszystkiem Komisji przebudowy węzła następujące uwagi, jakie następczą referat inż. Sztolcmana.

Referat przypuszcza, że koszta robót kanalizacyjnych są określone zbyt wysoko, tymczasem, na podstawie przedstawionych przez inż. Rychłowskiego danych geo- i hydrologicznych okazuje się, że warunki przeróbki kanału na ul. Marszałkowskiej będą bardzo niekorzystne, gdyż spody fundamentów pod syfonem sięgają do 12 m. pod poziom, gdy poziom wód gruntowych wynosi 7,7 m., wysokość więc 4,3 m. zawodnienia wymagać będzie silnego odnompowywania i znacznych kosztów. Niedogodność tę można by usunąć tylko w razie drenażu głębokiego, odciągającego wodę z tunelu za pomocą sztolni kierunkowej, przeprowadzonej na całej długości przed rozpoczęciem robót, co oczywiście pociągnęłoby za sobą bardzo znaczne koszty.

Inne punkty referatu, dążące do uwydatnienia większych zalet tunelu płytkiego, a mianowicie: p. 2, omawiający większe trudności przy budowie tunelów pogłębionych, p. 4, omawiający koszty budowy, p. 5, orzekający, że trudności i straty w ruchu tramwajowym będą mniej więcej jednakowe dla tunelu tak płytkiego jak i głębokiego, a bodaj większe w ostatnim wypadku, oparte są — zdaniem Magistratu — na tym założeniu, że budowa tunelu tak płytkiego jak i głębokiego będzie wykonywana w wykopach otwartych. Budowa sposobem tunelowym tak w referacie, jak i podczas dyskusji w komisji, uznana została jako nienadająca się do zastosowania i odpowiedni projekt i kosztorys wcale nie został opracowany. Tymczasem z opinii rzeczoznawców: inż. Rychłowskiego i inż. Lübkego, wypływa, że budowa sposobem tunelowym nadaje się zupełnie w danym wypadku i może być dokonana bez szczególnych trudności równie szybko jak budowa tunelu płytkiego. Jeżeli prztem uwzględnić, że oszczędności, osiągnięte dzięki temu sposobowi na robotach kanalizacyjnych około 100.000 rub. zł., na robotach tramwajowych około 60 milj. marek i na uniknięciu strat w ruchu tramwajowym, które według obliczeń Dyrekcji tramwajów mogą dojść do sumy miljarda mk., to być może okaże się, że te oszczędności zrównoważą ewentualnie większe koszty budowy tunelu głębokiego sposobem tunelowym

Obawy, wyrażone w referacie i w Komisji, co do powolności usuwania wody gruntowej z tunelu za pomocą głębokiego zbierającego drenażu, są we-

dług opinii inż. Rychłowskiego nieuzasadnione, gdyż dotyczyć one mogą obniżenia poziomu wód gruntowych wogóle, lecz nie obniżenia miejscowych i krótkotrwałych, spowodowanych drenażem wgłębnym w granicach linii depresji, obejmujących przekrój tunelu. Powoływanie się na zjawiska, które miały miejsce przy kanalizacji miasta, nie może być w tym wypadku wcale stosowane. Podobną opinię wypowiedział i prof. Morozowicz.

Do zalet tunelu głębokiego Dyrekcja budowy, według referatu, zalicza:

- 1) uniezależnienie rozpoczęcia robót budowy tunelu od robót Magistrali,
- 2) zmniejszenie około 2/3 kosztów na roboty kanalizacyjne i wodociągowe,
- 3) umożliwienie ruchu tramwajowego w Alei Jerozolimskiej w czasie robót,
- 4) ulepszenie przekroju podłużnego linii średnicowej,
- 4) możność urządzenia przykrycia tunelu łukowego betonowego zamiast płaskiego żelazobetonowego,
- 6) możność oparcia tunelu na bardziej mocnych i pewnych gruntach i
- 7) pozbawienie ulic hałasu, wywołanego przez ruch pociągów w tunelu.

Do stron ujemnych Dyrekcja zalicza:

- 1) większe zagłębienie się w grunt z wodą podskórną i
- 2) zagłębienie torów peronowych o 1,5 m. większe, co jednak umożliwia urządzenie mostków bagażowych. Zagłębienia tego można jednak uniknąć przez odsunięcie dworca o 150 m. na zachód.

Powyższe zestawienie warunków budowy tunelu zagłębionego łącznie z jednakowym prawie kosztem budowy w porównaniu z pierwotnie projektowanym tunelem płytko położonym, skłoniło Dyrekcję budowy do wypowiedzenia się za tą odmianą projektu.

Podzielając w zupełności opinię Dyrekcji budowy co do zalet tunelu głębokiego, Magistrat oświadczył się za warjantem Dyrekcji, przewidującym budowę dworca centralnego za ul. Chałubińskiego (№ 3) i przystanku

przy ul. Marszałkowskiej, — z powodów następujących:

1) Określone jeszcze przed wojną położenie dworca centralnego w pobliżu ul. Marszałkowskiej, w odległości około 300 m. było zupełnie odpowiednie dla miasta gubernialnego, którego rozwojowi rząd rosyjski raczej przeszkadzał, aniżeli sprzyjał, lecz nie dla stolicy Państwa, której rozwój będzie się odbywał w bardzo szybkim tempie. Już obecnie Rząd polski uznał, że wpływ Warszawy może sięgać na okolicę w promieniu 15 kilom. i nie ulega wątpliwości, że miasto będzie się rozwijało w kierunkach zachodnim i południowym na odległość wielu kilometrów. Wtedy ulica Marszałkowska, szerokości około 25 m., stanie się właściwie arterją drugorzędą w stosunku do całości miasta i w razie pozostawienia dworca w jej pobliżu wypadłoby tę ulicę w przyszłości znacznym kosztem rozszerzyć. Daleko celowiej będzie więc zbudować dworzec za ulicą Chałubińskiego, gdzie oprócz arterji № 5 w przyszłości znajdują się w pobliżu ulice Żelazna, Twarda, Towarowa, Wronia, Aleja Grójecka oraz inne przez plan regulacyjny przewidziane, które ułatwią dostęp do dworca ze wszystkich stron miasta. Przesunięcie dworca ku zachodowi wpłynie z jednej strony na zmniejszenie przeludnienia i przeładowanie ulic w centralnych dzielnicach, z drugiej strony na rozwój, zabudowanie i zaludnienie dzielnic zachodnich i południowych.

2) Dla odciążenia ruchu na ulicy Marszałkowskiej i w dzielnicach centralnych wypadnie na tej ulicy zbudować dla tramwajów tunel (metro) i to możliwie tuż pod powierzchnią ulicy ze względu na mniejsze koszta i wygodę pasażerów, których ilość może dojść do kilkudziesięciu milionów rocznie. W razie głębokiego tunelu kolejowego sprawa ta może być łatwo urzeczywistniona, w razie zaś płytkich tuneli kolejowych metro będzie zmuszone przejść pod nimi, co wywoła ogromne trudności i koszty. O ile budowa tuneli głębokich kolejowych w

zależności od wód zaskórnych będzie stosunkowo łatwa, gdyż wody te będą stopniowo spuszczone w kierunku Wisły, o tyle budowa głębokiego metro napotka olbrzymie trudności w usuwaniu wód, które właśnie przy zbiegu ulic Marszałkowskiej i Jerozolimskiej, według opinii inż. Rychłowskiego, wyjątkowo są obfite.

Oprócz walki z wodą, budowa metro pod tunelami kolejowymi może być bardzo dla tych ostatnich niebezpieczną i powstaje poważna obawa, czy podczas robót na przecięciu metro z koleją nie okaże się niezbędnym przerwaniu na pewien czas ruchu kolejowego na linii średnicowej, co byłoby istotną dla Warszawy katastrofą. Dla uniknięcia takiej ewentualności należałoby jednocześnie z przeróbką kanału i budową syfonu wybudować także tunel dla metro przynajmniej na całej przestrzeni przecięcia się jego z projektowanymi trzema tunelami kolejowymi, nie bacząc na to, że ten uczaśtek metra istniał by przez dłuższy czas bez pożytku. Koszty tego uczaśtku kwalifikują się do tejsze rubryki wydatków nieprodukcyjnych, jak przeróbka kanałów i torów tramwajowych, jak straty w ruchu tramwajowym i t. p., wywołanych budową płytkiego tunelu kolejowego.

3) W związku z przesunięciem dworca centralnego za arterją № 5 i budową metro na ul. Marszałkowskiej powstaje istotna potrzeba budowy przystanku kolejowego przy tej ulicy w styczności ze stacją metro w tym miejscu, co w wysokim stopniu ułatwiłoby i rozwinęło komunikację tramwajową miejską i kolejową — podmiejską. Jeżeli budowa tego przystanku nie okaże się możliwa już w obecnym czasie, to w każdym razie należałoby w projekcie przewidzieć możność budowy przystanku w przyszłości.

4) Kto pamięta ogromne utrudnienia w komunikacji ulicznej, tak kołowej jak i pieszej, podczas budowy kanałów, ten łatwo może sobie przedstawić jeszcze większe powikłania i trudności, jakie wynikną nie tylko dla tramwajów, ale dla ruchu kołowego i

pieszego w razie budowy tunelu płytkiego, który oczywiście może być wykonany tylko w wykopie otwartym. Tymczasem budowa tunelu pogłębionego, która nie tylko może ale i powinna być wykonana sposobem tunelowym, zwolni mieszkańców miasta od olbrzymich niedogodności, cierpień i strat, które, choć nieobliczalne, będą jednak bardzo duże.

5) Z budową syfonów kanałowych i obowiązkiem ciągłego ich przemywania i oczyszczania należałoby się zgodzić, gdyby nie istniała możność usunięcia tych poważnych pod względem eksploatacyjnym i sanitarnym niedogodności. Tunel głęboki rozstrzyga doskonale tę sprawę i zwalnia miasto na długie lata od możliwego zanieczyszczenia i zapowietrzenia najbardziej ruchliwych i zaludnionych punktów śródmieścia.

6) Do zalet tunelu pogłębionego, wykonanego sposobem tunelowym, należy także zaliczyć pozostawienie istniejących na alejach Jerozolimskiej i 3 Maja drzew i roślinności, które stanowią prawdziwą ozdobę i potrzebę tych arterji spacerowych.

Z uwagi na powyżej wyłuszczone dane i motywy Magistrat powziął następujące uchwały:

1) że tunele kolejowe na Alejach Jerozolimskiej i 3 Maja winny być pogłębiene i przejść pod kanałami na ul. Nowy-Świat i Marszałkowskiej,

2) że na przestrzeni od ul. Smolnej i przynajmniej do ul. Wielkiej — robota winna być wykonana nie w otwartym wykopie, a sposobem tunelowym.

Zjazd oświatowy Związku miast polskich.

W sali Rady miejskiej w Warszawie odbyły się w dniach 23 i 24 kwietnia obrady oświatowego zjazdu Związku miast polskich. W zjeździe wzięło udział przeszło 70 przedstawicieli miast i kilkadziesiąt zaproszonych osób.

Zjazd otworzył przewodniczący komisji oświatowej Związku prof. St. Kalinowski. Do prezyjum zaproszono

pp.: Remiszewskiego prezydenta rady m. Łodzi na przewodniczącego i prof. Rymara z Krakowa jako następcę przewodniczącego. Na asesorów powołano pp. Kaltysa z Poznania, Majewskiego ze Lwowa, Michalskiego z Kalisza i Sz wajcera z Łodzi. Na sekretarzy panią Jaroszewiczową z Warszawy i p. Muchę z Cieszy na.

Po przemówieniach powitalnych pierwszy referat wygłosił dr. Kopciński z Łodzi na temat „Realizacja powszechnego obowiązkowego nauczania”. Nad referatem wywiązała się obszerna dyskusja po której uchwalono: 1) wybrać delegację, któraby przedstawiła marszałkowi Sejmu, premierowi, ministrowi oświecenia i ministrowi skarbu konieczność podwyższenia poborów nauczycielskich; 2) wybrać komisję powszechnego nauczania przy Związku miast, składającą się z 5 osób; 3) żądać od walnego zjazdu Związku miast uchwalenia takiej składki, aby umożliwiła ona urządzenie i funkcjonowanie przy Biurze Związku miast referatu oświatowego i biura powszechnego nauczania; 4) polecić komisji oświatowej porozumienie się z organizacjami nauczycielskimi, Związkiem sejmików i innymi organizacjami, w celu postawienia sprawy powszechnego nauczania na realnym gruncie.

Dodatkowo uchwalono wniosek r. Łypacewicza z Warszawy: „Miasta, jednocześnie z wprowadzeniem powszechnego nauczania, powinny zorganizować na koszt swój dożywianie ubogiej dziatwy szkolnej, zaopatrzenie jej w książki, kajety, a także w odzież ciepłą i obuwie”. — Uchwalono też wnioski p. Radlińskiej w sprawie zainteresowania opinii publicznej sprawą szkolnictwa powszechnego, oraz w sprawie udziału Związku miast w obchodzie 150-iej rocznicy komisji edukacji narodowej. Wreszcie postanowiono wezwać rząd, aby nakładał kary na tych pracodawców, którzy zatrudniają młodzież w wieku szkolnym.

Długa dyskusja wywiązała się nad referatem p. Nowickiego o „Ustroju szkolnictwa w miastach w związku z

ogólnem prawodawstwem szkolnem”. Przeciągnęła się do późnego wieczoru, a zakończono ją dopiero w dniu następnym. W rezultacie uchwalono następujące wnioski: 1) Zjazd domaga się wydania nowej ustawy o ustroju władz szkolnych i organów samorządu szkolnego, według której szkolnictwo powszechne w miastach większych byłoby przekazane samorządom terytorjalnym pod kontrolą państwowych władz oświatowych. Samorządy te tworzą specjalne organa pod nazwą „wydział kultury i oświaty”. 2) Wydziały kultury i oświaty zajmą miejsce dotychczasowych rad szkolnych miejskich, lub dozorów szkolnych z jednej strony i wydziałów szkolnych magistrackich z drugiej.

Dalsze rezolucje określają skład wydziałów kultury i oświaty, do których mają wejść delegaci samorządu miejskiego i przedstawiciele nauczycielstwa w stosunku $\frac{3}{5}$ do $\frac{2}{5}$, oraz sposób powstawania opiek szkolnych. Ostatnia wreszcie rezolucja wzywa komisję oświatową Związku miast, aby opracowała i przedstawiła na walnym zjeździe Związku miast zasadnicze tezy ustawy o ustroju władz szkolnych, oraz aby zajęła się opracowaniem własnego projektu ustawy o ustroju władz szkolnych w terminie właściwym.

Następny referat „O sposobie pokrycia wydatków miejskich na zakładanie i utrzymanie szkół, oraz o budownictwie szkolnem w miastach” wygłosił p. Łypacewicz. Po dyskusji powzięto uchwały, że 1) wydatki bieżące na szkolnictwo powinny być z reguły pokrywane z normalnego budżetu i uważane za wydatki najniezbędniejsze. 2) Wydatki inwestycyjne na budowę szkolne, oświatowe i koszty urządzeń wewnętrznych, powinny być pokrywane bądź z ogólnego budżetu, bądź z pożyczek miejskich, a w razie braku tych źródeł, ze specjalnych pożyczek szkolnych od państwa, banków komunalnych, Towarzystw kredytowych i banków kredytu hipotecznego, od osób prywatnych, wreszcie ze specjalnej daniny lub pożyczki przymusowej od

obywateli. — Dalsze rezolucje tyczą się budownictwa szkolnego, zarówno stałego jak i tymczasowego, oraz jego planowości i celowości.

O „Zadaniach samorządu miejskiego w dziedzinie oświaty pozaszkolnej” referował p. Radwan w zastępstwie p. K. Kornilowicza. Przyjęto w tej kwestji cały szereg wniosków, z których najważniejszym jest domaganie się uchwalenia przez Sejm ustawy o organizacji oświaty pozaszkolnej.

Na tem zakończyły się obrady zjazdu.

ROZPORZĄDZENIA I OBWIESZCZENIA RZĄDOWE.

Przedłużenie okresu urzędowania organów samorządowych.

(Ustawa z dnia 30 marca 1922 r. w przedmiocie przedłużenia okresu urzędowania organów samorządowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.)

Art. 1. Sejmiki i wydziały powiatowe, rady miejskie i magistraty oraz rady gminne i zarządy gminne, których okres wyborczy według obowiązujących dotychczas przepisów już upłynął lub upływa, winny sprawować swe czynności do czasu objęcia urzędowania przez nowe organy, wybrane w ich miejsce na zasadzie nowych ordynacji wyborczych, jakie uchwali Sejm Ustawodawczy.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się ministrowi spraw wewnętrznych.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński*. Prezydent ministrów: *Antoni Ponikowski*. Minister spraw wewnętrznych: *Kamieński*.

(Dz. U. R. P. № 28 z dn. 24. IV. 1922 poz. 225.)

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Walka z gruźlicą.

W tych dniach odbyło się posiedzenie Towarzystwa przeciwgruźliczego z udziałem przedstawicieli wielu instytucji społecznych w sprawie organizacji w Warszawie dnia przeciwgruźliczego, połączonego z kwestą. Posiedzenie zgail prez. Tow. p. Gerlach, na

przewodniczącego zaproszono prezydenta miasta p. Nowodworskiego. Na porządku dziennym było ustanowienie terminu dnia przeciwgruźliczego i powołanie poszczególnych komisji. Uchwalono jednomyślnie, że dnie 7-my i 8-my maja będą „dniem przeciwgruźliczym”; w obu tych dniach wygłoszone będą w szkołach i lokalach różnych zreszeń, przez specjalnie uproszone osoby, odczyty o chorobie, sposobach walki z nią i t. p. zbierane będą ofiary w lokalach publicznych i na ulicach miastach.

ZYCIE PROWINCJI

Połączenie kolejowe Górnego Śląska z Małopolską.

W Krakowie odbyło się pod przewodnictwem prezydenta miasta Federowicza wspólne posiedzenie sekcji ekonomicznej, skarbowej i prawniczej Magistratu w sprawie połączenia Górnego Śląska z Małopolską. W posiedzeniu wzięli udział zaproszeni reprezentanci naczelnej rady ludowej Górnego Śląska, województwa krakowskiego, izby handlowej, starostwa górniczego i dyrekcji kolejowej. Po wyczerpującym referacie radcy miejskiego Potuczka i ożywionej dyskusji wnioski magistratu i referenta uchwalono, rozszerzając je także na sprawę rozbudowy tramwaju, przyłączenia ząglębia Dąbrowskiego i naprawy gościńca wiodącego przez Liszki do Oświęcimia.

Z Lublina.

Magistrat lubelski postanowił wprowadzić specjalny podatek na budowę szkół powszechnych w Lublinie, od biletów na wszelkie widowiska i zabawy bez wyjątku, który ma być pobierany przy ogólnym podatku od widoków. Zebrane fundusze będą w całości użyte na amortyzację pożyczek, zaciągniętych na budowę szkół.

Magistrat wezwał mieszkańców miasta do naprawy chodników, oraz upoważnił wydział budownictwa do przygotowania robót i sprowadzenia 12,000 szt. płyt chodnikowych, prelinując na ten cel kwotę 6 mil. mk., jako sumę na prowadzenie robót konieczną.

Treść N-ru 35-go:

Dział urzędowy:

Cennik opłat za mechaniczno-fizyczne próby materiałów.

Część nieurzędowa:

Przebudowa warszawskiego węzła kolejowego.

Zjazd oświatowy Związku miast polskich.

Rozporządzenia i obwieszczenia rządowe:

Przedłużenie okresu urzędowania organów samorządowych.

Wiadomości bieżące.

Życie prowincji.

Redaktor: *Stanisław Hieronimowski*.

Wydawca — drukarni „Głosy”.